

Három sírnál a sírgödör alján megfigyelt barnás elszíneződés a koporsót jelzi, több sírban vas koporsókapcsok voltak. A 113. sír alján kirajzolódó kerek oszlophelyek a halotti ágyra utalnak. 14 sírban a halottat a lovával együtt temették el, az állatot gazdája bal oldala mellé fektették. Két esetben valószínűleg önálló lósír került elő.

Figyelemre méltó a sírgödörök mélysége: a legmélyebb sírokat 2,5–3 m-re ásták a sárga sóderos altalajba, a 66. sz. (leggazdagabb) sír mélysége 3,25 m!

A nagy fokú raboltság ellenére jelentős mennyiségű korhatározó leletet sikerült feltárni. Ilyenek a sírokban hagyott edények, amelyeket mindig a halott lába mellé tettek. A kézzel formált vagy kézi korongon készített, párhuzamos- és hullámvonalakkal, ritkábban beszúrkálásokkal díszített fazekakon kívül a 66. sz. sírből egy korongolt, sárga színű, kiöntőcsöves fűles korsó is előkerült. További leletek: indadiszes öntött bronzveretek, állatküzdemi jelenetes nagyszíjvég, vascsatok, varkocsszorító, a lovas sírokban kengyelek, zabla. Több veret aranyozott. A leggazdagabbnak számító 66. sz. sírban a harcost gazdagon díszített övével, vaslándzsájával, kengyelével és 2 edénnyel temették el; mellé fektették felszerszámozott lovát is (veretek, 2 db *vasphalera*, vascsőrgő).

A temető és telep viszonyára, a kronológiai kérdésekre a leletanyag feldolgozása adhat választ.

KÖVÁRI KLÁRA

345. Sződliget, Duna-part (KÖH 78943) (Pest megye) I

2011. december 16-án, lakossági bejelentésre, helyszínelést végeztünk Sződliget É-i határában, a Duna-parton, ahol a rendkívül alacsony vízállás miatt eddig nem regisztrált cölöpsorok bukkantak fel részben a vízben, részben a szárazra került partszakaszon. Az egy kivétellel dupla cölöpsorok 4 egységben (5×2, 1×2, 3×1, 3×2) helyezkednek el, egymástól 15–20 m-es távolságra. Feltehetően részben összetartoznak: az 5×2 és az 1×2 cölöpsorok vonalban állnak egymással. A cölöpök jó megtartásúak, régészeti korúnak tűnnek. Korhatározó leletet a közvetlen közelben nem találtunk.

RÁCZ TIBOR ÁKOS

346. Taktaharkány, Pusztatemplom (KÖH 17015) (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő?, N?, I

2011-ben terepbejárást végeztünk a Miskolc–Nyíregyháza vasút korszerűsítésével érintett, a projektben 5. sz. lelőhelyen. A nyomvonal 2072–2084 hm-szelvénye között nagy kiterjedésű, ismeretlen, ill. ős- vagy népvándorlás kori település felszíni nyomait azonosítottuk.

A lelőhely a Tiszalúcról Taktaharkányba vezető országúttól K-re található, a Taktaköz magaspártján. A nyilvántartás szerint a lelőhely K-i szélé a vasútnál véget ért. A terepbejárás során azonban egyértelműen kiderült, hogy valódi szélé nem a vasút, hanem a Taktaköz felett emelkedő part legszéle. Ugyanis a vas-

út K-i oldalán is végig találtunk leleteket. A vasút Ny-i oldalán terepbejárást nem végeztünk. A terepbejárást csak a K-i oldalra szűkítettük le, egészen a falu D-i széléig átvizsgáltuk a területet, igen intenzív régészeti lelőhelynek minősült.

A lelőhely egészen a falu D-i csücskéig követi a Taktaköz magaspártját. É-i szélé annak az ÉNy felől a Taktába beömlő patakhoz a partján van, amely a falu D-i végét is jelenti egyúttal. Megfigyeltük továbbá azt is, hogy a 2080 hm-szelvény vasúti átjárójának É-i oldalán a Takta kis kiszögellése, öblözete található, melyet ugyancsak körbeveszi a régészeti lelőhely.

Nyilvánvaló, hogy a vasút építésekor a lelőhely megsérült, roncsolódott.

P. FISCHL KLÁRA – SZALONTAI CSABA

347. Taktaszada határa (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) I

2011 folyamán terepbejárásokat végeztem a Miskolc–Nyíregyháza vasút korszerűsítése által érintett régészeti lelőhelyeken.

Erdély-halom (MNy-8 lh., KÖH 80303): A nyomvonal 2155 hm-szelvényénél, a vasút mentén egy halom helyét azonosítottuk Taktaszada É-i határában, ott, ahol a Bekecstől elválasztó földút keresztezi a vasutat. A halmot csak a II. katonai felmérés jelöli. A III. felmérésen ugyan jelölnek egy név nélküli halmot, azonban ettől a ponttól 300 m-re D-re, pontosan oda, ahol ma is jól azonosítható kis dombocskát található a földút mentén. A modern topográfiai térképek már semmilyen, névvel ellátott halmot nem jelölnek, a topográfiai térkép szintvonala pedig inkább egy hosszan elnyúló dombhát D-i végét jelöli ide. A terület sem a múzeumi, sem a KÖH nyilvántartásban nem szerepelt nyilvántartott régészeti lelőhelyként. A helyszínen a halomnak már nincs egyértelmű nyoma. Vannak bizonyos jelek, amelyek utalhatnak az egykor volt, mára elpusztult halom, vagy domb helyére. Ilyen jel, hogy a vasúti átjárótól É-ra a pálya bal oldalán egy hosszan elnyúló, kb. 5–8 m széles töltés halad párhuzamosan a vasúttal. Ez mintegy 2 m-rel a vasút szintje felett van. Ezen a szakaszon a vasút alacsony töltésen halad, mely alig-alig emelkedik ki a tájból. Ilyen, a vasút fölé emelkedő töltés nem is látható sehol, és funkciója sem ismert. Emiatt esetleg elképzelhető az, hogy ez jelzi az egykori halom, vagy domb eredeti felszínét, és azt, hogy ezen a rövid szakaszon a vasutat ún. bevágásban vezették el. Ebből következik az is, hogy az egykori domb, vagy halom többi része vagy a vasút építésekor, vagy pedig a mezőgazdasági művelés közben megsemmisült. Ha így van is, akkor sem biztos, hogy mesterséges, épített halomról van szó, mert ezt a töltés hossza (kb. 200 m) erősen kétségessé teszi. Összességében megállapítható, hogy a II. felmérésen jelölt halom ma már nem, vagy csak nagyon bizonytalan módon azonosítható. Ha valóban volt is itt halom, akkor azt a mezőgazdasági művelés és a vasút építése elpusztította.

Hegyes-halom (MNy-7 lh., KÖH 80301): A nyomvonal 2121 hm-szelvényénél, a vasút bal oldalán egy kis méretű halmot fedeztünk fel. A falu D-i határában található, a Szerencsre vezető országút vasúti átjárójától ÉK-re mintegy 300 m-re, közvetlenül a vasutat kísérő zöld sáv mellett. A szántóföldön alig emelkedik ki környezetéből a lapos, erősen kopott halom.